

UOHSP0002SDB

62 Ca 44/2008-51

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže třída Kpt. Jaroše 7, 604 55 Brno	
Došlo:	- 8 -10- 2009 ☒
Číslo: UOHSP-13018/2009	Vyřizuje: OAR
Přílohy:	Mgr. Mladá Jov

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Davida Rause, Ph.D. a soudců Mgr. Petra Šebka a JUDr. Radimy Gregorové, Ph.D. v právní věci žalobce: **Shell Czech Republic a.s.**, se sídlem v Praze 4, Antala Staška 2027/79, IČ: 15890554, zastoupeným Mgr. Luděkem Vránou, advokátem, se sídlem AK v Praze 2, Lazarská 8, proti žalovanému: **Úřad pro ochranu hospodářské soutěže**, se sídlem v Brně, třída Kpt. Jaroše 7, o žalobě proti rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 21.4.2008, č.j. R022/2007/01-07317/2008/310-Rá,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 21.4.2008, č.j. R022/2007/01-07317/2008/310-Rá, **se zrušuje** a věc **se** žalovanému **v r a c í** k dalšímu řízení.

- II. Žalovaný **je p o v i n e n** zaplatit žalobci na náhradu nákladů řízení částku ve výši 9.200,- Kč k rukám Mgr. Luděka Vrány, advokáta, se sídlem AK v Praze 2, Lazarská 8, do 3 dnů od právní moci rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se žalobou doručenou zdejšímu soudu dne 24.6.2008 domáhá vydání rozsudku, kterým by bylo zrušeno rozhodnutí žalovaného ze dne 21.4.2008, č.j. R022/2007/01-07317/2008/310-Rá, věc žalovanému vrácena k dalšímu řízení a žalovaný zavázán k povinnosti nahradit žalobci náklady řízení.

I. Shrnutí stanoviska žalobce

Žalobce nesouhlasí s rozhodnutím žalovaného, neboť dle jeho názoru je založeno na nesprávné aplikaci ustanovení § 64 odst. 6 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků (dále jen „SpDP“). Zdůraznil, že žalovaný sice rozhodl o vrácení pokuty žalobci, avšak bez úroku (rozhodnutí žalovaného ze dne 13.12.2006, č.j. S 72A/01-22011/06-SOHS II). Žalobce proto proti tomuto rozhodnutí podal odvolání, na jehož základě žalovaný vydal rozhodnutí, kterým předchozí rozhodnutí o vrácení pokuty změnil tak, že žalobci přiznal úrok pouze za období od šestnáctého dne po nabytí právní moci zrušovacího rozhodnutí soudu do okamžiku odepsání pokuty z účtu žalovaného, tedy za období od 8.12.2006 do 18.12.2006. Uzavřel, že zaviněním žalovaného vznikl přeplatek ve výši 65.000.000,- Kč a žalovaný je povinen vrátit tento přeplatek spolu s úrokem ve výši 140% diskontní sazby České národní banky platné pro první den kalendářního čtvrtletí za období od zaplacení zrušené pokuty do jejího vrácení, neboť původní rozhodnutí žalovaného o pokutě bylo soudem zrušeno pro nezákonnost.

II. Shrnutí vyjádření žalovaného

Žalovaný ve svém písemném vyjádření k žalobě zejména zdůraznil, že nesouhlasí se vznesenou žalobní námitkou žalobce, neboť je přesvědčen, že v daném případě postupoval správně a v souladu se zákonem o správě daní a poplatků, když za počátek lhůty k vrácení pokuty žalobci považoval den nabytí právní moci rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 29.9.2006, č.j. 31 Ca 84/2004-236. Dnem právní moci tohoto rozsudku (tj. dnem 22.11.2006) nabyla žalobcem uhrazená pokuta charakteru daňového přeplatku, přičemž žalovanému jako správci daně, vznikla v souladu s ustanovením § 64 odst. 6 SpDP povinnost vrátit tento přeplatek ve lhůtě do 15dnů. Do té doby měla platba žalobce charakter pokuty řádně vybrané žalovaným v rámci plnění jeho povinností vyplývajících z ustanovení § 2 zákona č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, v souvislosti s vytvářením podmínek pro podporu a ochranu hospodářské soutěže. Žalovaný poukázal na to, že aplikování příslušných ustanovení SpDP, a to nejen pokud jde o ustanovení § 64 odst. 6, na činnost žalovaného při ukládání pokut, je více než problematické a to vzhledem k specifickému charakteru této činnosti a zjevným odlišnostem od klasického daňového řízení. Zdůraznil, že obě tyto právní oblasti, tedy oblast daňová a soutěžní, se vzájemně liší v celé řadě aspektů. Primárním cílem daňového řízení je stanovení a

vybrání daně tak, aby nebyly zkráceny daňové příjmy. V případě řízení ve věcech soutěžních je však tímto cílem účinná ochrana hospodářské soutěže a pokuta uložená ve správním řízení ve věcech soutěžních je pouze jedním z možných nástrojů prosazování soutěžního práva. Vzhledem k tomu, že aplikace ustanovení § 64 odst. 6 SpDP by zcela ochromila fungování žalovaného jako správního orgánu povolného k ochraně nenarušeného fungování hospodářské soutěže, žalovaný navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

III. Správní spis, podstatné skutečnosti

Z obsahu správního spisu předloženého žalovaným soud zjistil zejména následující pro posouzení věci podstatné skutečnosti.

Rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 29.9.2006, č.j. 31 Ca 84/2004-236, a to výrokem II., bylo rozhodnuto tak, že rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 31.5.2004, č.j. R 23-28/2004, kterým byla mj. žalobci uložena pokuta ve výši 65.000.000,- Kč za porušení § 3 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a změně některých zákonů (dále jen „ZOHS“), se zrušuje s tím, že věc byla žalovanému vrácena k dalšímu řízení. Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 22.11.2006.

Rozhodnutím žalovaného ze dne 13.12.2006, č.j. S 72A/01-22011/06-SOHS II, byla částka 65.000.000,- Kč – přeplatek na pokutě vrácen žalobci (č.l. 70-71 správního spisu).

Následným rozhodnutím žalovaného ze dne 24.1.2007, č.j. S 72A/01-1750/07-SOHS II, bylo rozhodnuto tak, že žádost žalobce o zaplacení úroku z přeplatku na pokutě byla zamítnuta (č.l. 124-126 správního spisu).

K odvolání mj. žalobce vydal žalovaný dne 21.4.2008, žalobou napadené rozhodnutí č.j. R022/2007/01-07317/2008/310-Rá, které nabylo právní moci dne 24.4.2008, a žalobci byla přiznána částka 41.025,- Kč představující úrok z přeplatku na dani za období od 8.12.2006 do 18.12.2006, tj. od 16. dne od právní moci zrušujícího rozsudku soudu do dne odepsání pokuty z účtu žalovaného ve prospěch žalobce (č.l. 160-162 správního spisu).

IV. Posouzení věci

Žaloba byla podána včas (§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s.ř.s.“), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s.ř.s.), jde o žalobu přípustnou (zejména § 65, § 68 a § 70 s.ř.s.).

Soud přezkoumal rozhodnutí žalovaného bez nařízení jednání v souladu s ustanovením § 51 odst. 1 s.ř.s., a to v mezích žalobcem uplatněného žalobního bodu (§ 75 odst. 2 s.ř.s.), včetně řízení, které jeho vydání předcházelo, a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

Podle ustanovení § 2 písmeno a) zákona č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, Úřad vytváří podmínky pro podporu a ochranu hospodářské soutěže.

Podle ustanovení § 22 odst. 6 ZOHS (ve znění účinném do 31.8.2009) při vybírání a vymáhání pokut postupuje Úřad podle zvláštního právního předpisu. Výnos pokut je příjmem státního rozpočtu.

Podle ustanovení § 1 odst. 4 SpDP (ve znění účinném v době rozhodování žalovaného, tedy účinném k 31.5.2006) je-li rozhodnutím vydaným orgánem moci výkonné, orgánem územního samosprávného celku nebo jiným orgánem, právnickou nebo fyzickou osobou, pokud vykonávají zákonem nebo na základě zákona svěřenou působnost v oblasti veřejné správy (dále jen „správní orgán“) podle tohoto nebo jiného zákona, uložena platební povinnost do státního rozpočtu, územních rozpočtů nebo fondů, nebo vznikla-li povinnost tohoto plnění přímo ze zákona bez vydání rozhodnutí (dále jen „platební povinnost“), postupuje se při jejím placení, které zahrnuje evidování a vybírání, popřípadě vymáhání, podle části šesté tohoto zákona jako při placení daní, s výjimkou ustanovení § 63 odst. 2 až 6, § 67 až 69, § 71 a 72, a s tím, že ustanovení ostatních částí tohoto zákona se použijí, pokud jsou k uplatnění části šesté nezbytná; to platí za podmínky, že zákon, podle kterého byla platební povinnost uložena, nestanoví jinak. Správní orgán, věcně příslušný ke správě placení platební povinnosti, je považován za správce daně.

Podle ustanovení § 64 odst. 1 SpDP (ve znění účinném k 31.12.2006) částka plateb převyšující splatnou daň včetně příslušenství daně je daňovým přeplatkem.

Podle ustanovení § 64 odst. 6, věta první a čtvrtá, SpDP zavinil-li vznik přeplatku správce daně, vrátí přeplatek bez žádosti do patnácti dnů, a vrátil-li jej po stanovené lhůtě, je povinen zaplatit daňovému dlužníkovi úrok z přeplatku ve výši 140% diskontní úrokové sazby České národní banky platné pro první den kalendářního čtvrtletí. Vznikl-li přeplatek zaviněním správce daně, běh zákonné lhůty počne běžet dnem následujícím po původní lhůtě splatnosti daně a s účinností od počátku běhu této lhůty se tento přeplatek použije podle odstavců 2 a 3; pokud došlo ke vzniku přeplatku až po dni původní splatnosti daně, běh zákonné lhůty počne dnem následujícím po dni úhrady daně, v jejímž důsledku došlo ke vzniku přeplatku.

Soud se v rámci posouzení této věci nejprve zabýval otázkou, zda je dána dostatečná zákonná opora k tomu, aby žalovaný při vybírání a vymáhání pokut za porušení ZOHS postupoval podle SpDP, a pokud ano, zda žalovaný má pro účely

vybírání a vymáhání pokut uložených za porušení ZOHS při postupu podle SpDP postavení, jakým disponuje „běžný“ správce daně.

Žalovanému je zákonem svěřena pravomoc mj. k vytváření podmínek pro podporu a účinnou ochranu hospodářské soutěže. Za hmotněprávní porušení ZOHS žalovaný může ukládat pokuty, přičemž tyto pokuty jsou vybírány a vymáhány podle zákona o správě daní a poplatků (§ 22 odst. 6 ZOHS). Přestože tedy primárním posláním žalovaného je podpora a ochrana hospodářské soutěže a že tato jeho činnost vykazuje znaky jasně odlišné od „klasického daňového řízení“, jak zmiňuje žalovaný ve svém vyjádření k žalobě, § 22 odst. 6 ZOHS představuje dostatečnou zákonnou oporu k tomu, aby na vybírání a vymáhání pokut uložených za hmotněprávní porušení ZOHS byl aplikován zvláštní procesní předpis, kterým je SpDP. Má-li se tento předpis aplikovat, pak při respektování konkrétních ustanovení SpDP a při postupu, který je věcně vymezen vybíráním a vymáháním pokut, musí mít žalovaný postavení správce daně *sui generis*. Žalovaný tedy vystupuje jako správce daně a v řízeních týkajících se pokut postupuje podle procesních pravidel stanovených v SpDP a nikoli ve správním řádu či v jiných předpisech. Právě uvedené koresponduje se závěry komentářové literatury, podle níž „...*Toto ustanovení (§ 22 odst. 6 ZOHS) rozšiřuje dodatkem k § 20 působnost Úřadu o vybírání a vymáhání uložených pokut. Pro vybírání a vymáhání pokut platí zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů. Týmž předpisem se také řídí vrácení zaplacených pokut, jestliže bylo rozhodnutí o nich zrušeno na základě úspěšné správní žaloby. Jako u jiných pokut ukládaných a vybíraných ve správním řízení jsou tyto pokuty příjmem státního rozpočtu...*“ (srov. in: Munková, J., Kindl, J. Zákon o ochraně hospodářské soutěže. Komentář. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2007, 245 s.).

Argumentuje-li žalovaný tím, že aplikování SpDP na jeho činnost je „více než problematické“, a to vzhledem ke specifickému charakteru činnosti žalovaného a zjevným odlišnostem od „klasického daňového řízení“, pak v otázce takto specifického charakteru činnosti žalovaného mu lze přisvědčit, nicméně argumentace žalovaného pro nepoužití SpDP nesvědčí. Tu je třeba připomenout, že sám žalovaný při rozhodování o vrácení zaplacené pokuty podle SpDP postupoval, o SpDP opřel i svůj závěr ohledně úročení přeplatku na pokutě. Žalovaný tedy SpDP při svém rozhodování aplikoval; sám tedy vycházel z toho, že § 22 odst. 6 ZOHS je dostatečnou oporou k aplikaci SpDP a k závěru, že při vybírání a vymáhání pokut (a stejně tak při vrácení již zaplacených pokut) má postavení správce daně *sui generis*.

Pokud jde o charakter platby pokuty a jejího případného příslušenství, tu je podle zdejšího soudu třeba aplikovat § 1 odst. 1 a 4 SpDP. Pokud tento procesní „daňový“ předpis podle § 1 odst. 1 SpDP primárně upravuje správu „daní“, přitom pod legislativní zkratku „daně“ jsou zahrnuty daně v užším smyslu, poplatky, odvody, zálohy na tyto příjmy a odvody za porušení rozpočtové kázně, pak nelze dospět k závěru jinému, než že pokuta uložená podle § 22 odst. 2 ZOHS, jež má být vybírána a vymáhána na základě § 22 odst. 6 ZOHS v režimu SpDP, není „daní“; nejde totiž o

daň v užším smyslu (coby zákonem stanovenou povinnou platbu do veřejného fondu), o poplatek, o odvod, o zálohu na tyto příjmy ani o odvod za porušení rozpočtové kázně (§ 1 odst. 1 SpDP). Skutečnost, že pokuta uložená podle § 22 odst. 6 ZOHS není „daní“ ve smyslu § 1 odst. 1 SpDP, však ještě neznamená, že by se SpDP neměl aplikovat (nehledě k tomu, že jeho aplikaci přikazuje § 22 odst. 6 ZOHS). Aplikace SpDP je totiž založena na § 1 odst. 4 SpDP; původní rozhodnutí žalovaného (tj. rozhodnutí ze dne 31.5.2004, č.j. R 23-28/2004, kterým byla mj. žalobci uložena pokuta) je rozhodnutím vydaným orgánem moci veřejné (o postavení žalovaného coby orgánu moci veřejné není pochyb) a byla jím uložena platební povinnost do státního rozpočtu (jde o pokutu, tedy o peněžitou sankci, přitom podle § 22 odst. 6 ZOHS je výnos z pokut příjmem státního rozpočtu). Pak jsou tedy splněny podmínky podávané z § 1 odst. 4 SpDP pro subsumpci pokuty ukládané žalovaným podle § 22 odst. 2 ZOHS pod pojem „platební povinnost“).

Je-li pokuta uložená podle § 22 odst. 2 ZOHS „platební povinností“ ve smyslu § 1 odst. 4 SpDP, pak se podle právě uvedeného ustanovení při placení, které zahrnuje evidování a vybírání, popř. vymáhání, postupuje podle části šesté SpDP jako při placení daní (tedy „daní“ podle § 1 odst. 1 SpDP), s výjimkou ustanovení, která jsou v § 1 odst. 4 SpDP výslovně taxativním výčtem vyloučena. Ustanovení § 64 SpDP vyloučeno z aplikace není, proto je na postup aplikovatelné. Zdejší soud tu nutně musí vycházet z toho, že ustanovení § 64 SpDP o přeplatku této platební povinnosti je ustanovením, které upravuje proces vybírání a vymáhání řádné platební povinnosti (tedy řádné co do důvodu i výše), stejně jako by jím jinak bylo např. ustanovení § 63 SpDP o přeplatku (na které se však podle § 1 odst. 4 SpDP vztahuje aplikační výluka, a tedy se neaplikuje; nikoli však proto, že by pravidla o přeplatku nebyla pravidly pro vybírání a vymáhání, ale proto, že se podle § 1 odst. 4 SpDP zčásti výslovně aplikovat nemají).

Pokud ze shora uvedeného vyplývá, že § 22 odst. 6 ZOHS je dostatečnou zákonnou oporou k postupu podle SpDP a že v rámci tohoto postupu nemůže mít žalovaný postavení jiné, než postavení správce daně, a že na vybírání a vymáhání pokuty, která je podle § 1 odst. 4 SpDP platební povinností, se aplikuje i § 64 SpDP, pak je pro další úvahy soudu relevantní prejudikatura týkající se aplikace § 64 SpDP v otázkách přeplatků daní (tedy „daní“ ve smyslu § 1 odst. 1 SpDP). Z odůvodnění rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 29.9.2006, č.j. 31 Ca 84/2004-236, je zřejmé, že rozhodnutí žalovaného ze dne 31.5.2004, č.j. R 23-28/2004, kterým byla platební povinnost ve smyslu § 1 odst. 4 SpDP stanovena, bylo zrušeno podle § 76 odst. 1 písm. c) s.ř.s. Zrušením uvedeného rozhodnutí žalovaného tedy došlo k situaci, kdy pokuta uložená žalobci, stejně jako jeho právnímu předchůdci a rovněž jimi následně uhrazená, se stala od počátku přeplatkem. K tomuto pak lze z učebnicové literatury uvést: *Hendrych, D. a kol. Správní právo. Obecná část. 7. vydání. Praha: C.H.Beck, 2009, 276 s.: „Podle novějších názorů, které posléze našly výraz i v pozitivním právu, je zásadně třeba nezákonné správní akty vydané k tíži adresáta revokovat s účinky ex tunc a nezákonné správní akty vydané ve prospěch adresáta s účinky ex nunc; pokud*

by ovšem adresát nezákonnost aktu, který je v jeho prospěch, sám zapříčinil, resp. nejednal v dobré víře, je třeba i takový správní akt revokovat s účinky *ex tunc*“. Tato konstrukce vzniku přeplatku na platební povinnosti odpovídá pojetí Nejvyššího správního soudu vyjádřenému v rozsudku ve věci sp. zn. 1 As 32/2006 ze dne 28.3.2007, kde Nejvyšší správní soud výslovně uvádí, že rozhodující význam má fakt, že důsledky zrušujícího rozsudku soudu působí *ex tunc*; správní rozhodnutí se jím ruší od samého počátku a je nutno na něj nahlížet, jako by vydáno nebylo. Pro právě projednávanou věc je podle zdejšího soudu určující i akcentace okamžiku, kdy ten, jemuž byla platební povinnost stanovena, s peněžními prostředky přestal disponovat, tedy kdy byly odepsány z jeho účtu. Výslovně Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 4.5.2006 ve věci sp. zn. 2 Afs 61/2005 judikoval, že počátek úročení neoprávněně vypočtené částky se odvíjí od okamžiku jejího odepsání z účtu povinného. Shodně na určující okamžik pro úročení neoprávněně vypočtené částky nahlížel Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 4.5.2006 ve věci sp. zn. 2 Afs 61/2005, když pro počátek úročení i v této věci za rozhodný považoval okamžik odepsání částky z příslušného bankovního účtu povinného. Ve shodě s tímto pojetím je pak další judikatura: § 64 odst. 6 SpDP pamatuje na případy, kdy daňový přeplatek (v právě projednávané věci „přeplatek na platební povinnosti“) vznikne z důvodů stojících na straně správce daně (v právě projednávané věci na straně žalovaného); takový přeplatek se úročí ode dne následujícího po původní lhůtě splatnosti, event. ode dne následujícího po dni úhrady daně (v právě projednávané věci úhrady „platební povinnosti“) – srov. rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, ze dne 25.6.2008 ve věci sp. zn. 59 Ca 83/2007. Nesprávné rozhodnutí správce daně (v právě projednávané věci žalovaného) nemůže jít k tíži daňového subjektu (v právě projednávané věci žalobce coby subjektu, jemuž byla stanovena „platební povinnost“) – srov. rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, ze dne 29.5.2008 ve věci sp. zn. 15 Ca 110/2007, popř. rozsudek téhož soudu ze dne 31.3.2008 ve věci sp. zn. 15 Ca 271/2006.

V právě projednávané věci bylo nezákonné rozhodnutí žalovaného soudem zrušeno od počátku, rozhodující význam má tedy skutečnost, že důsledky zrušujícího rozsudku soudu působí *ex tunc*, a proto je nutno na rozhodnutí žalovaného nahlížet jako by vydáno nebylo. Povinností žalovaného tedy v daném případě bylo pokračovat ve správním řízení a řídit se přitom závazným právním názorem vyjádřeným v pravomocném zrušujícím rozhodnutí zdejšího soudu, bez ohledu na to, zda žalovaný ve věci podal kasační stížnost, které navíc nebyl přiznán odkladný účinek (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31.5.2007 ve věci sp. zn. 2 Ans 3/2006).

Ke zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 31.5.2004, č.j. R 23-28/2004, došlo podle zdejšího soudu jednoznačně jeho zaviněním, neboť z výše uvedeného zrušujícího rozsudku zdejšího soudu vyplývá závěr, že v přezkoumávané věci soud shledal nedostatky týkající se výrokové části I. rozhodnutí žalovaného a dále pak nesprávný procesní postup v případě procesního nástupnictví po účastnících, kteří v průběhu správního řízení zanikli. Argumentace žalovaného, že pro posouzení

zavinění je podstatné, zda ke zrušení rozhodnutí došlo z věcným či procesním důvodů, je nepřipadná, neboť podstatným zůstává toliko, že rozhodnutí žalovaného ze dne 31.5.2004, č.j. R 23-28/2004, bylo zdejším soudem zrušeno; subsumpce pod konkrétní důvod zrušení nemůže být určující. Z komentářové literatury lze k výkladu pojmu „zavinění“ správce daně citovat: Kindl, M., Telecký, D., Válková, H. *Zákon o správě a poplatků. Komentář. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2002, 413 s.:* „Vezmeme-li totiž v úvahu obecný jazyk (tedy tzv. *usus communis*), má totiž komentované ustanovení (§ 64 odst. 6 SpDP) na mysli situace, kdy správce daně nějakým způsobem pochybil. Tak tomu bude, bude-li jeho rozhodnutí zrušeno soudem nebo odvolacím orgánem ...“. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31.7.2007 ve věci sp. zn. 7 Afs 140/2005 „...Zákonnou podmínkou vzniku nároku na úrok z přeplatku je tedy podle doslovné dikce citovaného ustanovení (§ 64 odst. 6, věta první a čtvrtá, SpDP) zavinění vzniku přeplatku správcem daně. V zákoně o správě daní a poplatků použitý termín „zavinění správce daně“ však nelze vykládat toliko za použití jazykového výkladu ve smyslu občanskoprávním nebo trestním, jak to dovozuje stěžovatel, tedy ve formě úmyslu nebo nedbalosti, či dokonce výslovně uváděného „zavinění úplného“, tedy pojmu, který právní terminologie nezná. ... Termín zavinění v kontextu ustanovení § 64 odst. 6 zákona o správě daní a poplatků je proto vyložit jako pochybení správce daně...“. Zdejší soud tedy má za to, že odpověď na otázku, zda ke zrušení rozhodnutí žalovaného došlo v důsledku jeho zavinění, je kladná.

O „zavinění“ (tedy o „zaviněném přeplatku na platební povinnosti“) žalovaného tak není pochyb, přičemž pravomoc žalovaného uložit pokutu narušiteli hospodářské soutěže nedílně souvisí i s jeho odpovědností za výsledek vlastní rozhodovací činnosti. Je totiž evidentní, že nezákonným rozhodnutím žalovaného došlo k časovému omezení na straně žalobce disponovat částkou představující vyměřenou a uhrazenou pokutu v celkové výši 65.000.000,- Kč, případně tuto částku zhodnocovat, a konstrukce žalovaného, že úrok na přeplatku na pokutě byl přiznán za časové období od 8.12.2006 do 18.12.2006, je z jeho strany nesprávným výkladem a nezákonně zužující aplikací ustanovení § 64 odst. 6, věta první a čtvrtá, SpDP. Pro vrácení přeplatku zaviněného žalovaným, zde v postavení správce daně, stanoví SpDP zákonnou lhůtu 15dnů, přičemž počátek běhu této zákonné lhůty je dán dnem následujícím po původní splatnosti pokuty, event. dnem následujícím po dni úhrady pokuty, v jejímž důsledku došlo ke vzniku přeplatku na žalobcově platební povinnosti.

Ke shora uvedenému zdejší soud dodává, že pokud žalovaný v napadeném rozhodnutí změnil své předchozí rozhodnutí tak, že „...žalobci podle § 64 odst. 6 SpDP přiznal částku ve výši 41.025,- Kč, která představuje úrok z přeplatku na dani (resp. na pokutě)...“, je zřejmé, že úroky z pokuty sám podřadil režimu ustanovení § 64 odst. 6 SpDP, a tedy argumentace v tom směru, že se § 64 SpDP vůbec nepoužije, neodpovídá jeho postupu, resp. odůvodnění napadeného rozhodnutí.

Žalovaným zmiňovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20.1.2006 ve věci sp. zn. 7 Afs 113/2004 na projednávanou věc nedopadá, neboť jím byla řešena

skutkově jiná situace, kdy sankční rozhodnutí (zde Policie ČR – Dopravního inspektorátu), konkrétně pokutový blok na pokutu nezaplacenou na místě, nepozbyl své vykonatelnosti. Pokuta tedy byla zaplacená na zákonném podkladě, ke vzniku daňového přeplatku proto nedošlo a postup podle ustanovení § 64 SpDP v tomto konkrétním případě podle Nejvyššího správního soudu nepřicházel v úvahu. V projednávané věci však bylo sankční rozhodnutí žalovaného krajským soudem zrušeno a jak bylo výslovně uvedeno výše, s účinky *ex tunc*, jak se judikatura shoduje; ke vzniku přeplatku na platební povinnosti ve smyslu § 1 odst. 4 SpDP tedy došlo. Je faktem, že legislativní zkratka „daň“ zahrnuje příjmy veřejných rozpočtů a státních fondů výslovně uvedené v ustanovení § 1 odst. 1 SpDP, nicméně zdejší soud připomíná, že pokuta naplňuje znaky „platební povinnosti“ podle § 1 odst. 4 SpDP a žalovaný (zde v zákonném postavení správce daně v souladu s ustanovením § 22 odst. 6 ZOHS, jak zdejší soud shora vyložil) výslovně postupuje při placení i vymáhání pokut v souladu s ustanovením § 1 odst. 4 SpDP podle části šesté tohoto zákona, s výjimkami zde uvedenými, případně i podle ostatních ustanovení tohoto zákona, pokud je to nezbytné k uplatnění ustanovení části šesté. Dále je rovněž podle zdejšího soudu nutné zdůraznit, že pokud ustanovení § 58 SpDP definuje příslušenství daně, čímž rozumí mj. pokuty (tj. sankce za pořádkový správní delikt nebo za správní delikt v užším smyslu) uložené podle tohoto nebo jiného daňového zákona, jedná se o pokuty ukládané pouze podle SpDP (§ 25 SpDP - sankce za porušení povinnosti zachovávat mlčenlivost, § 37 SpDP - pokuty a 37a SpDP – blokové řízení), případně jiného daňového zákona, nikoli tedy pokuty ukládané podle jakýchkoli jiných, tu např. soutěžních předpisů (tedy podle § 22 odst. 2 ZOHS, jako tomu bylo v právě projednávané věci).

Zdejší soud tedy uzavírá, že žalovaný na základě svého zákonného postavení správce daně (§ 22 odst. 6 ZOHS), v řízeních týkajících se pokut postupuje podle SpDP (se zákonem stanovenými výjimkami), jím uložená a žalobcem uhrazená pokuta coby žalobcova platební povinnost stanovená rozhodnutím, jež bylo následně pro nezákonnost zrušeno, se stala příjmem státního rozpočtu (§ 22 odst. 6 ZOHS). Rozhodnutí žalovaného bylo přitom zrušeno pravomocným rozsudkem soudu jako nezákonné s účinky *ex tunc*, pokuta byla zaviněním žalovaného uložena nesprávně (bez právního důvodu) a finanční prostředky žalobce se ocitly po určité době ve státním rozpočtu. Odpovídá proto i zásadě logiky, že přeplatek na pokutě (tedy na platební povinnosti ve smyslu § 1 odst. 4 SpDP) musí být žalobci vrácen spolu s příslušenstvím, kterého by jinak mohl dosáhnout, pokud by měl předmětné finanční prostředky ve své dispozici, protože jde vlastně o veřejnoprávní paušalizovanou náhradu za nezákonný postup žalovaného. Počátek běhu lhůty pro nárok žalobce na přiznání sankčního úroku ze zaplacené pokuty je tak dán nikoli 16. dnem po právní moci zrušujícího rozhodnutí soudu, ale z důvodů zavinění žalovaného a účinkům zrušujícího rozsudku zdejšího soudu *ex tunc* je počátek běhu zákonné lhůty pro vrácení sankčního úroku žalobci dán 16. dnem ode dne následujícího po původní lhůtě splatnosti pokuty, event. ode dne následujícího po dni úhrady pokuty, v jejímž důsledku došlo ke vzniku přeplatku.

Nad rámec shora uvedeného pak zdejší soud považuje za podstatné zmínit úvahy uvedené v rozsudcích samotného Evropského soudního dvora - např. *Greencore Group v. Komise* (věc T-135/02) či *Corus UK v. Komise* (věc T-171/99), které vedly Evropský soudní dvůr k rozhodnutí, že v případě rozsudku zrušujícího nebo snižujícího pokutu uloženou podniku pro porušení pravidel hospodářské soutěže je Komise povinna vrátit nejen částku jistiny pokuty zaplacené bez právního důvodu, ale rovněž i úroky z prodlení z této částky, neboť jednak povinnost plného vrácení pokuty zaplacené bez právního důvodu nemůže nezohledňovat plynutí doby způsobilé snížit její hodnotu a navíc nezaplacení úroků z prodlení by vedlo k bezdůvodnému obohacení Společenství, které je v rozporu s obecnými právními zásadami Společenství. Evropský soudní dvůr tedy dospěl k závěru, že na úroky z prodlení přirozeně vznikl nezákonně sankcionovanému subjektu nárok, byť Smlouva ES neupravuje bezdůvodné obohacení ani úroky z prodlení.

Pro úplnost pak zdejší soud dodává, že případná odpovědnost žalovaného za škodu by byla předmětem samostatného řízení, které by však muselo proběhnout v rámci soudnictví civilního, nikoli soudnictví správního. Škoda by byla posuzována v režimu zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád). Tento zákon provádí čl. 36 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, podle něhož má každý právo na náhradu škody způsobené mu nezákonným rozhodnutím soudu, jiného státního orgánu či orgánu veřejné správy nebo nesprávným úředním postupem. S tímto postupem tedy výslovně počítalo ustanovení § 64 odst. 6, věta pátá, SpDP, které ke dni 31.12.2006 znělo: „*Pokud by skutečná přiznaná škoda způsobená daňovému dlužníkovi nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem správce daně, byla vyšší než úrok přiznaný podle tohoto ustanovení, přiznaný úrok se na úhradu skutečné škody započítá.*“ Z uvedeného vyplývá, že sankční úrok tak plní roli i paušalizované náhrady škody vyplývající z nezákonného rozhodnutí orgánu veřejné moci. Pokud by tedy byla skutečně přiznaná škoda způsobená žalobci vyšší než přiznaný úrok, přiznaný úrok by se na úhradu této škody započítával.

V. Závěr

S přihlédnutím k výše uvedeným skutečnostem tedy soud uzavírá, že žalovaný se ve správním řízení, jež předcházelo vydání napadeného rozhodnutí, dopustil nesprávného výkladu a aplikace ustanovení SpDP, a to zejména § 64 odst. 6 SpDP, což způsobilo nezákonnost jím vydaného rozhodnutí.

Sankční rozhodnutí žalovaného bylo zrušeno pravomocným rozhodnutím soudu, žalovaný, v zákonném postavení správce daně, byl proto povinen v souladu s ustanovením § 64 odst. 6, věta první a čtvrtá, SpDP, vrátit žalobci jistinu zaplacené pokuty, která tak nabyla charakteru přeplatku platební povinnosti ve smyslu § 1 odst. 4

SpDP, a to spolu s příslušenstvím - úroky. Počátek běhu lhůty pro nárok žalobce na přiznání sankčního úroku ze zaplacené pokuty je dán nikoli 16. dnem po právní moci zrušujícího rozhodnutí soudu, ale 16. dnem ode dne následujícího po původní lhůtě splatnosti pokuty, event. ode dne následujícího po dni úhrady pokuty, v jejímž důsledku došlo ke vzniku přeplatku.

Žaloba byla shledána důvodnou a soudu nezbylo než postupovat v souladu s ustanovením § 78 odst. 1 a 4 s.ř.s., rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 21.4.2008, č.j. R022/2007/01-07317/2008/310-Rá zrušit a věc žalovanému vrátit k dalšímu řízení, v němž je žalovaný v souladu s ustanovením § 78 odst. 5 s.ř.s. vázán vysloveným právním názorem soudu, v jehož intencích věc znovu posoudí a o uplatněném nároku žalobce znovu rozhodne.

VI. Náklady řízení

Výrok o náhradě nákladů řízení ve vztahu mezi účastníky je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1, věta první, s.ř.s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Náklady řízení ve věci úspěšného žalobce sestávají ze zaplaceného soudního poplatku ve výši 2.000,- Kč, z mimosmluvní odměny právního zástupce žalobce ve výši 2.100,- Kč za jeden úkon právní služby v souladu s ustanovením § 7 bod 5. a § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif – dále „jen AT“), a to za tyto úkony právní služby: 1. převzetí a příprava zastoupení ze dne 19.6.2008, 2. písemné podání soudu ze dne 23.6.2008 a 3. písemné podání soudu ze dne 9.10.2008, dále ze 3 náhrad hotových výdajů po 300,- Kč v souladu s ustanovením § 13 odst. 1,3 AT. Celkem se jedná o částku ve výši 9.200,- Kč, kterou je žalovaný povinen zaplatit přímo k rukám právního zástupce žalobce Mgr. Lud'ka Vrány, advokáta, se sídlem AK v Praze 2, Lazarská 8, do 3 dnů od právní moci rozsudku.

P o u ě e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost do dvou týdnů po jeho doručení z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 s.ř.s.

Kasační stížnost se podává u Krajského soudu v Brně a rozhoduje o ní Nejvyšší správní soud. Kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

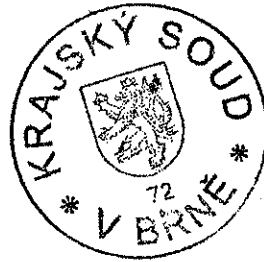
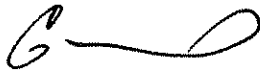
pokračování

62 Ca 44/2008

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem, což neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Krajský soud v Brně dne 25. září 2009

Za správnost vyhotovení:
Lucie Gazdová

JUDr. David Raus, Ph.D., v.r.
předseda senátu